

Advies

Algemene Raad

14 juni 2024

Advies over het onderzoeksbeleid binnen CJM

Het Departement CJM lichtte de lopende en geplande onderzoeken binnen het cultuur- en jeugd domein toe aan de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk tijdens zijn plenaire vergadering op 16 mei 2024. De Algemene Raad brengt op eigen initiatief advies uit over het onderzoeksbeleid voor cultuur, jeugd en media.

ADVIES

In eerdere adviezen en in zijn recent memorandum 2024-2029¹ wijst de raad meermaals op de nood aan kwalitatief wetenschappelijk onderzoek als basis voor beleid. Beleidsonderzoek kan verschillende vormen aannemen. Referentie-onderzoeken en dataverzameling zijn echter essentieel voor de verdere ontwikkeling van de sectoren. Het is ook belangrijk om handvatten en nulpunten in kaart te brengen om de impact van het beleid meetbaar te maken, te monitoren en bijsturingen gericht door te kunnen voeren.

Ook binnen het Departement CJM leven duidelijke ambities om de onderzoekscapaciteit binnen het eigen Departement CJM te bundelen en te versterken en daarnaast ook de kwaliteitsverhoging van onderzoek als taak op te nemen. De administratie wil meer aandacht hebben voor kennisontsluiting, -distributie en -doorwerking. In de Regeerbijdrage Cultuur² omschrijft het Departement CJM acties om haar actieve rol als kennisnooppunt op te nemen en bij te dragen tot een kennisgedreven beleid.

Het Departement CJM zal ook bijkomende taken toegewezen krijgen die voortvloeien uit de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën. Vanaf 2023 moeten bestaande en nieuwe subsidiekaders bijvoorbeeld per periode van vijf jaar minstens een keer worden onderworpen aan een beleidsevaluatie. Ook moet elk subsidiekader duidelijke indicatoren bevatten, die toelaten om bij de beleidsevaluatie de subsidie inhoudelijk en financieel te evalueren.

Bijkomend leven er in het veld heel wat noden rond basisonderzoek en dataverzameling. Hoe zal er bijvoorbeeld een landschapstekening voor de amateurkunstensector worden uitgewerkt? De sector

¹ SARC, Memorandum 2024-2029, https://www.vlaanderen.be/sarc/sites/sarc/files/2024-01/SARC_Memorandum_2024-2029.pdf

² DEPARTEMENT CULTUUR, JEUGD EN MEDIA, *Regeerbijdrage Cultuur, 2024 REGEERBIJDRAGE DCJM CULTUUR 0.pdf* ([vlaanderen.be](https://www.vlaanderen.be))

beschikt niet over een steunpunt die deze taak kan opnemen, en is om die reden ook niet betrokken bij het overlegplatform. Ook in de boekensector vindt door het wegvallen van Boek.be en het bijhorende kenniscentrum, geen systematische dataverzameling meer plaats. Gaandeweg lijken periodieke onderzoeken en bevragingen voor sommige subsectoren niet meer systematisch te gebeuren omwille van te beperkte financiële en menselijke capaciteit mede als gevolg van wijzigingen in de bovenbouw en/of de interne staatsvorming. Dit stelt problemen naar monitoring en evaluatie van beleid toe.

Naast het basisonderzoek zijn er ook een aantal specifieke noden in de cultuursector die nader onderzoek vergen.

De beschikbare onderzoeksmiddelen (met inbegrip van de Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek) bestaan uit ruim 2 miljoen euro. Deze middelen worden echter niet geïndexeerd, wat in de realiteit dus een jaarlijkse inkrimping van de middelen en mogelijkheden betekent. Dit is volgens de SARC problematisch en verhindert een degelijk onderzoeksvisie en -beleid.

Om tegemoet te kunnen komen aan de noden en hiaten in het veld te ondervangen, én de interne expertise – en kennisopbouw van het Departement CJM te vergroten, lijkt het budget op termijn ontoereikend. Hierdoor ligt de klemtoon meer op ad hoc onderzoek en verhindert een ruim onderzoeksbeleid op langere termijn. De SARC beklemtoont dat kennis gedreven beleid pas mogelijk is indien ook aan de basis voldoende middelen worden vrijgemaakt om voldoende en kwalitatief onderzoek uit te voeren. Daarnaast pleit de SARC voor een grotere afstemming van de onderzoeksagenda met de verschillende stakeholders. De SARC is bereid hierin een coördinerende rol op te nemen.

Namens de Algemene Raad,
Annick Schramme, algemeen voorzitter
Bart Dierick, algemeen secretaris